



Beeld uit de serie **Ghost Island** van Lisandro Suriel.

INTERVIEW **LISANDRO SURIEL** FOTOGRAAF

'De Gouden Eeuw was voor ons een apocalyps'

De jonge kunstenaar-onderzoeker Lisandro Suriel (30) staat op de cover van het Talent-nummer van *Foam Magazine*, met zijn project over 'Black Atlantic'.

Door onze medewerker **Tracy Metz**

AMSTERDAM. Een zwarte vrouw, gekleed in een jurk van witgeschilderd kant, kijkt met dubbelzinnige blik achterom. Wil ze mij, jou, de kijker verleiden om achter haar aan te lopen? Of waarschuwt ze ons juist, dat we hier niet welkom zijn? Op de ene foto staat ze in de branding, op weer een andere lijkt ze in de lucht te zweven. Alsof de zwaartekracht op deze verschijning geen vat heeft.

Wie is zij? Zij is Mama Winti, inwoner van Ghost Island. Dat is geen eiland maar onderdeel van een reusachtig driehoekig rijk, door de zwarte Britse historicus Paul Gilroy *The Black Atlantic* genoemd, dat zich uitstrekt van de westkust van Afrika via de Antillen tot Europa en de oostkust van Amerika. *Ghost Island*: zo heeft kunstenaar-onderzoeker Lisandro Suriel (30) zijn langjarige onderzoeks- en fotografieproject genoemd. Zijn werk gaat over de mensen die hier wonen of woonden, die hier vandaan komen of kwamen.

„Al deze mensen hebben wortels en verhalen van lang voordat Columbus de 'nieuwe wereld' ontdekte, of voordat de slavenhandel op gang kwam”, zegt Suriel in een videogesprek vanuit het huis van zijn moeder op Sint Maarten. „Het is niet zo dat onze geschiedenis, onze identiteit pas met de komst van de Europeanen is begonnen. Dat vergeten verleden, de verhalen die de mensen rond de Black Atlantic delen, breng ik met onderzoek en met mijn beelden weer tot leven.”

Met die beelden maakt hij furore. In 2018 kreeg hij de Werkbijdrage Jong Talent van het Mondriaanfonds. Het jaar daarop kreeg hij een fellowship aan het Centre for Contemporary Arts in Glasgow. Vorig jaar deed hij van zich spreken op fotofestival Noorderlicht en nu is werk van hem uitgekozen voor de cover van het net verschenen Talent-nummer van *Foam Magazine*. Suriel heeft een sterke eigen visuele taal, doordrenkt van magie en rituelen, die door de enscenering - het landschap, de kleding, de maskers, de make-up - wordt versterkt. „Magie en werkelijkheid hebben hier altijd naast elkaar bestaan.”

Landsgrens op een eiland

Suriel groeide op in het Nederlandse deel van Sint Maarten, „de kleinste plek op aarde die twee naties en een grens accommodeert”. Desgevraagd zegt hij niet dat hij uit Nederland komt, maar uit SX, de code die het eiland zelf gebruikt. Op zijn foto's vind je geen herkenbare plekken terug. „Identiteit gaat voorbij de natiestaat. Het zou erg koloniaal zijn om je identiteit door grenzen te laten bepalen.”

In 2009 kwam hij naar Nederland om te studeren. Diergeneeskunde, dacht hij eerst, maar hij stapte snel over naar de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag, gevolgd door een master in Artistic Research aan de UvA. „De kunstacademie gaf me de *tools* om een eigen artistieke taal te vinden, de universaliteit gaf me de academische onderbouwing. En daarna was het aan mij om de twee te combineren.”

Op school leerde hij van alles over de Tea Party in Boston en de Franse Revolutie, „maar niets over het verleden van de plek waar ik opgroeide”. Op de Haagse academie werd evenmin gesproken over de (de)koloniale geschiedenis. „Toch is er een dubbel bewustzijn dat alle mensen

van kleur hebben die in het Westen wonen. Je ziet er anders uit, je past niet honderd procent, de Gouden Eeuw was voor ons geen gouden eeuw maar een apocalyps. Maar niemand had het daarover.”

Een belangrijke kentering in zijn denken kwam met de ontdekking van het boek *Mythen en Sagen uit West-Indië* (1926) door Herman van Cappelle, met illustraties van de dertienjarige Willem Backer. „Van Cappelle was geoloog en ging naar Suriname om te kijken hoe de rijkdommen van het land voor Nederland nuttig konden worden gemaakt. Maar in dit boek gaat hij als antropoloog te werk. Hij ging het oerwoud in, sprak met nakomelingen van de Marrons en noteerde de verhalen die hij rond het kampvuur hoorde.

„Zijn belangstelling was oprecht - en toch is het problematisch dat hij hun verhalen verzamelde en als een souvenir meenam naar het koloniale rijk. Het zijn niet de mensen zelf die hun verhalen opschrijven of tekenen.” Maar het boek en het verhaal erachter zetten hem als kunstenaar en academicus wel aan het denken: hoe kon hij ervoor zorgen dat de bewoners rondom de Black Atlantic nu wel hun eigen verhalen kunnen vinden en vertellen?

Vergis je niet, *Ghost Island* is een groter begrip dan het geografisch afgebakende eiland waar de bedenker vandaan komt. „Het is een plek die ik heb gecreëerd, die in mijn verbeelding als een fata morgana over de Black Atlantic drijft. Je vindt er herinneringen en verhalen van je voorouders die in de vergetelheid zijn geraakt, verhalen die de mensen uit deze enorme diaspora aan elkaar binden. Mijn werk is een uitnodiging om je daarmee in te laten.”

Meer info over de talenteneditie van het **Foam Magazine** op foam.org.